

माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा

प्रश्नपत्रिका कोड क्रमांक

0 1 3 3

फेब्रुवारी 2006

बुद्धिमत्ता चाचणी (मराठी)

एकूण गुण - 100

वेळ - 15.00 ते 16.00

प्रश्नपत्रिका सोडविण्यापूर्वी कृपया खालील सूचना काळजीपूर्वक वाचा.

- सूचना - (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(2) उत्तरे लिहिण्यासाठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका दिलेली आहे. त्यावरच उत्तरे लिहावयाची आहेत. प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी चार पर्याय सुचविलेले आहेत. त्यापैकी एकच पर्यायी उत्तर बरोबर आहे. बरोबर उत्तराचा पर्यायक्रमांक उत्तरपत्रिकेत इंग्रजी अंक 1, 2, 3 किंवा 4 लिहावयाचा आहे. लिहिलेले उत्तर बदलावयाचे असल्यास पूर्वी लिहिलेल्या उत्तराच्या क्रमांकावर तीन आडव्या रेषा काढून चौकटीच्या पुढे योग्य उत्तराचा क्रमांक लिहावा.

जसे-

प्रश्न 5

3 2

- या व्यतिरिक्त कोणत्याही प्रकारे खाडाखोड केलेली किंवा गिरविलेली उत्तरे ग्राह्य समजली जाणार नाहीत.
(3) प्रश्नपत्रिकेत एकूण 50 प्रश्न आहेत व प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत.
(4) परीक्षेस वेळ थोडाच असल्यामुळे एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर तुम्हाला येत नसल्यास, त्यापुढील प्रश्न सोडवा. शेवटी वेळ शिल्लक राहिल्यास सोडलेल्या प्रश्नांसाठी पुन्हा प्रयत्न करा.
(5) प्रश्नपत्रिकेत प्रत्येक पानावर खाली कच्चे काम करण्यासाठी मोकळी जागा आहे, तेथेच कच्चे काम करा.
(6) खाली दिलेल्या सराव प्रश्नांचे काळजीपूर्वक वाचन करून, सराव प्रश्न नमुना उत्तरपत्रिकेत दर्शविल्याप्रमाणे उत्तर 1, 2, 3 किंवा 4 यापैकी योग्य पर्याय अंकातच नोंदविण्याची काळजी घ्यावी.

अक्षरमाला : क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म

सराव प्रश्न

- (1) दिलेल्या अक्षरमालेतील 'न' च्या डावीकडील 7 व्या अक्षरांपासून 'त' हे अक्षर कितवे आहे ?

(1) 2 रे

(2) 16 वे

(3) 3 रे

(4) 10 वे

(वरील अक्षरमालेत 'न' च्या डावीकडील 7 वे अक्षर पहा. ते 'ड' आहे. 'त' हे 'ड' पासून 3 रे आहे. हे उत्तर दर्शविणारा पर्याय 3-्या क्रमांकावर आहे. म्हणून नमुना प्रश्न उत्तरपत्रिकेत प्रश्न 1 च्या समोरील चौकोनात 3 हा अंक लिहिला आहे.)

- (2) खालीलपैकी तिघांच्या गटात न बसणारी आकृती कोणती ?

(1)

(2)

(3)

(4)

नमुना उत्तर

1 3 2 2

(दुसऱ्या आकृतीत तीन रेषांना छेदणाऱ्या रेषा दोन आहेत. इतर आकृतींत समान संख्येत छेदणाऱ्या रेषा आहेत. म्हणून प्रश्न 2 चे उत्तर 2 हे आहे.)

आता येथून पुढील प्रश्नांची उत्तरे तुम्हाला दिलेल्या वेगळ्या उत्तरपत्रिकेवर द्यावयाची आहेत.

1. वरील अक्षरमालेतील पाचही गटांतील मधली अक्षरे घेऊन एक गट तयार होतो. त्या गटांतील अक्षरांना उलट क्रमाने पाहिल्यास पहिले व चौथे अक्षर कोणते ?

- (1) गद (2) बज (3) गब (4) जद

2. वरील अक्षरमालेत जर क = 1, ख = 3, ग = 5 याप्रमाणे सर्व अक्षरांना क्रमांक दिल्यास 43व्या क्रमांकाचे अक्षर कोणते ?

- (1) न (2) प (3) फ (4) ब

प्र. 3. ते 6. → सूचना :— खालील प्रत्येक प्रश्नात प्रश्नचिन्हाचे जागी क्रमाने काय येईल ? उत्तराचा योग्य पर्याय लिहा.

3. ब, प, द, त, ?, ट

- (1) ढ (2) ड (3) ठ (4) ज

4. ट, ण, द, फ, ?

- (1) भ (2) ब (3) म (4) क

5. ग, घ, ज, छ, ड, ?, द, थ

- (1) ढ (2) ठ (3) ण (4) ट

6. क, क, ख, घ, ग, झ, घ, ?

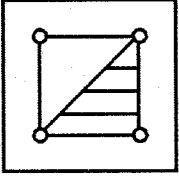
- (1) ड (2) घ (3) थ (4) त

7. जर 7, 77, 777, 7777, या क्रमाने 11 वेळा संख्या लिहून त्यांची बेरीज केली तर त्या बेरजेच्या दशक आणि शतक स्थानी अनुक्रमे कोणते अंक येतील ?

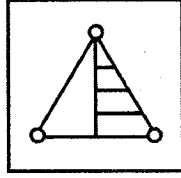
- (1) 0 व 7 (2) 7 व 7 (3) 7 व 0 (4) 3 व 0

प्र. 8. ते 10. → सूचना :- खालील प्रत्येक प्रश्नात गटात न बसणारी आकृती ओळखा.

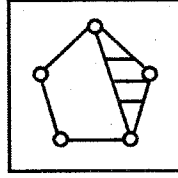
8.

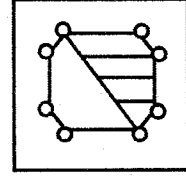
(1)

(2)

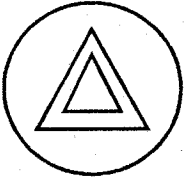

(3)

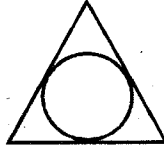

(4)

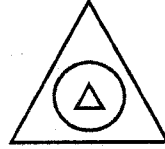
9.

(1)

(2)

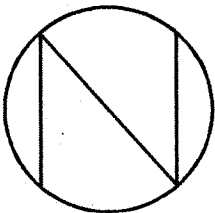

(3)

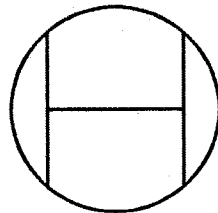

(4)

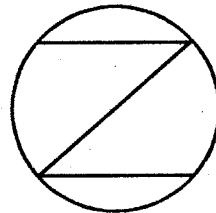
10.

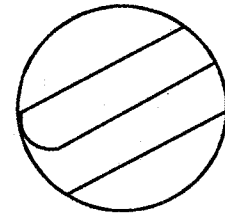
(1)

(2)

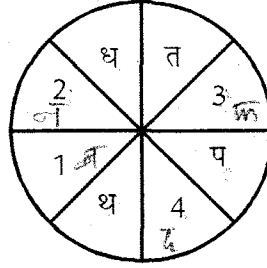

(3)

(4)

प्र. 11. ते 13. → सूचना :- खालील वर्तुळात 'त' ते 'ब' या अक्षरांची मांडणी एका विशिष्ट पद्धतीने केली आहे. त्यामध्ये काही अक्षरांऐवजी अंक वापरले आहेत. त्या मांडणीचा अभ्यास करून पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

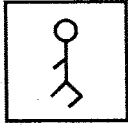
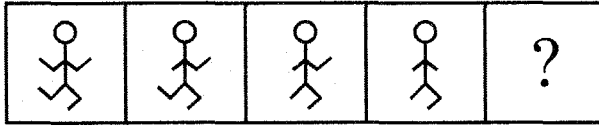
11. वर्तुळात 4च्या जागी कोणते अक्षर येईल ?
 (1) द (2) न (3) फ (4) ब
12. वर्तुळात 3च्या जागी कोणते अक्षर येईल ?
 (1) द (2) न (3) फ (4) ब
13. वर्तुळात 1च्या जागी कोणते अक्षर येईल ?
 (1) द (2) न (3) फ (4) ब

प्र. 14. ते 17. → सूचना :- खालील प्रश्नात प्रश्नचिन्हाचे जागी क्रमाने कोणते उत्तर येईल ते दिलेल्या पर्यायातून निवडा.

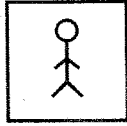
14. 0, 6, ?, 20
 (1) 8 (2) 10 (3) 6 (4) 15
15. 2, 6, 12, 20, ?
 (1) 32 (2) 28 (3) 40 (4) 30
16. 16, 22, 26, 38, ?
 (1) 62 (2) 50 (3) 44 (4) 52
17. 65, 48, 37, 24, ?
 (1) 16 (2) 15 (3) 17 (4) 20

प्र. 18. ते 21. → सूचना:— खालील प्रत्येक प्रश्नात प्रश्नचिन्हाच्या जागी क्रमाने कोणती आकृती येईल ?

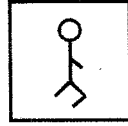
18.

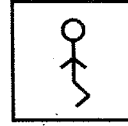
(1)

(2)

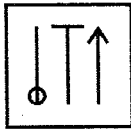
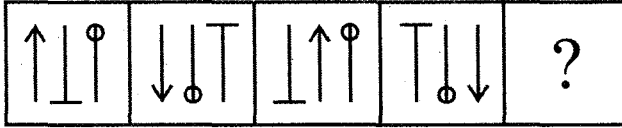

(3)

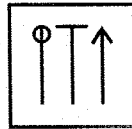

(4)

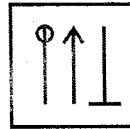
19.

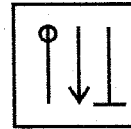
(1)

(2)

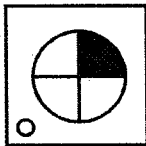
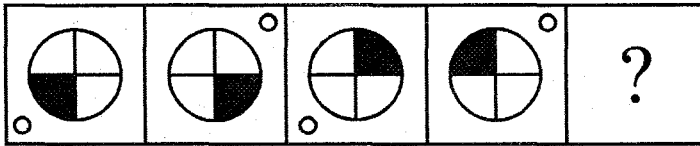

(3)

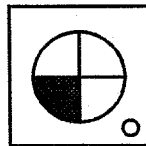

(4)

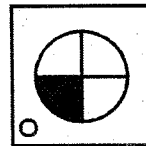
20.

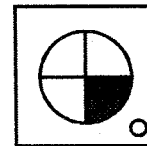
(1)

(2)

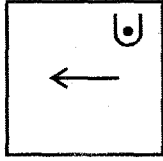
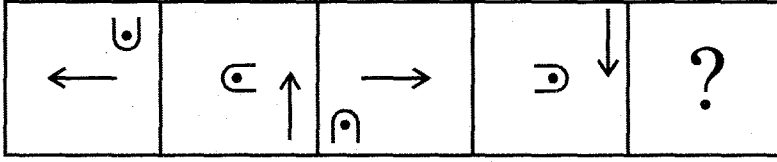

(3)

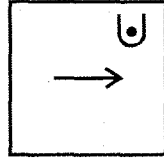

(4)

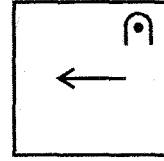
21.

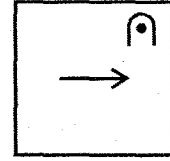
(1)

(2)

(3)

(4)

22. खालील प्रश्नात प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणता पर्याय योग्य ठरेल ?

7	?	108
8	12	96
9	132	84

(1) 144

(2) 10

(3) 11

(4) 12

प्र. 23. व 24. → सूचना :- खालील प्रश्नात काही चिन्हे लयबद्ध पद्धतीने मांडली आहेत. प्रश्नचिन्हाचे जागी योग्य पर्याय शोधा.

23. ☆ ? ○ △ △ □ ○ ? ☆ □ ○ △ ? □ ○ ☆

(1) □ △ ☆

(2) □ ☆ △

(3) △ □ ☆

(4) □ □ ☆

24. □ □ ○ ? ○ ○ ? ○ □ □ ? □ ○ ○ ○

(1) ○ ○ □

(2) ○ □ ○

(3) □ □ ○

(4) □ ○ □

प्र. 25. ते 29. → सूचना :- खालील प्रत्येक प्रश्नात पहिल्या व दुसऱ्या पदाचा जसा संबंध आहे अगदी तसाच संबंध तिसऱ्या व चौथ्या पदात आहे. प्रश्नचिन्हाचे जागी दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा.

25. 5 : 50 :: 6 : ?

(1) 64

(2) 66

(3) 75

(4) 72

26. 11 : 143 :: 13 : ?

(1) 169

(2) 170

(3) 181

(4) 190

27. 12 : 31 :: ? : 81

(1) 36

(2) 17

(3) 28

(4) 18

28. ख : छ :: छ : ?

(1) ढ

(2) थ

(3) द

(4) ध

29. ग : ज :: घ : ?

(1) ट

(2) छ

(3) च

(4) ज

30. अंकमाला : 5 3 2 4 6 1 5 3 2 5 4 3 5 6 1 5 3 4 7 4 3 5 1

वरील अंकमालेमध्ये 5 पूर्वी लगेच 1 आणि 5 नंतर लगेच 3 असे किती वेळा झाले आहे ?

(1) 2

(2) 3

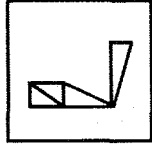
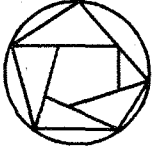
(3) 4

(4) 1

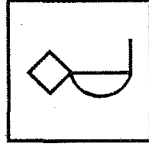
31. खालील प्रश्नात प्रश्न आकृतीत उत्तर आकृत्यांपैकी एक आकृती लपलेली आहे. त्या लपलेल्या आकृतीचा पर्याय क्रमांक लिहा.

प्रश्न आकृती

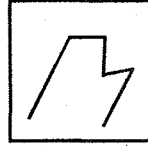
उत्तर आकृत्या

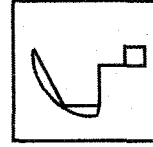
(1)

(2)

(3)

(4)

32. एका सांकेतिक भाषेत 342 ही संख्या 576 अशी लिहितात. तर 154 ही संख्या कशी लिहावी ?

(1) 385

(2) 388

(3) 328

(4) 366

33. एका सांकेतिक भाषेत 'तन' हा शब्द 'णथधप' असा लिहितात. 'छगन' हा शब्द 'चजखघधप' असा लिहितात, तर 'ढग' हा शब्द कसा लिहावा ?

(1) डणकघ

(2) डणखघ

(3) डतखघ

(4) ठडखक

34. एका सांकेतिक भाषेत अंकांसाठी चिन्हे वापरली आहेत. ती खालीलप्रमाणे :

अंक	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
चिन्हे	R	T	△	⊕	C	B	*	□	E	S

यावरून $E + C \div \Delta - B$ या पदावलीची किंमत किती येईल ?

(1) T

(2) B

(3) ⊕

(4) C

प्र. 35. व 36. →

a

b c d

e f g h

i j k l m

n o p q r s

t u v w x y z

सूचना :— वरील मनोऱ्याचे निरीक्षण करुन त्यातील अक्षर-मांडणीचा अभ्यास करा आणि खालील प्रश्नांची उत्तरे दिलेल्या पर्यायामधून शोधा.

उदा. जसे abe : int तसे adh : msz या प्रमाणे.

35. जर iov : jou, तर mrx : ?

(1) yrl (2) kqx (3) lrs (4) lry

36. जर tuo : zyr, तर ijf : ?

(1) glm (2) mlq (3) mlg (4) mhg

37. नितीनने सौरभला विचारले की तुझ्याकडे एकूण किती गाई आहेत ? तेंव्हा सौरभने सांगितले की, आमच्या घरातील माणसे व गाई मिळून 38 पाय आहेत आणि गाईंची व माणसांची डोकी यांची बेरीज 11 आहे. तर सौरभकडे एकूण किती गाई असाव्यात ?

(1) 32 (2) 08 (3) 03 (4) 09

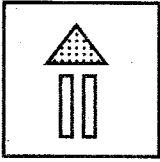
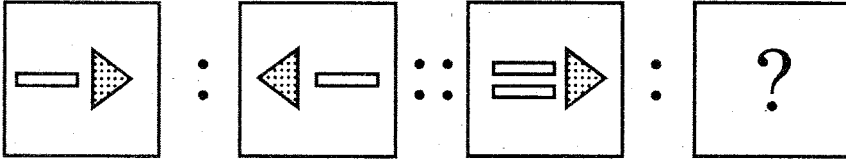
38. संख्यामाला : 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

वरील संख्यामालेत 3 ने भाग जाणाऱ्या मोठ्या संख्येतून 3 ने भाग जाणारी लहान विषम संख्या वजा केल्यास किती शिल्लक राहिल ?

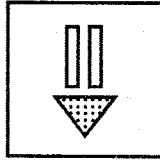
(1) 6 (2) 5 (3) 9 (4) 3

प्र. 39. ते 41. → सूचना :- खालील प्रत्येक प्रश्नात पहिल्या आकृतीचा दुसऱ्या आकृतीशी जसा संबंध आहे अगदी तसाच संबंध तिसऱ्या आणि प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणाऱ्या आकृतीचा आहे. प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

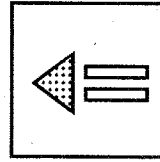
39.

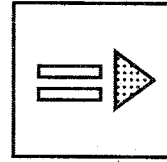
(1)

(2)

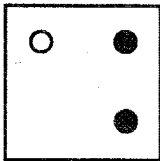
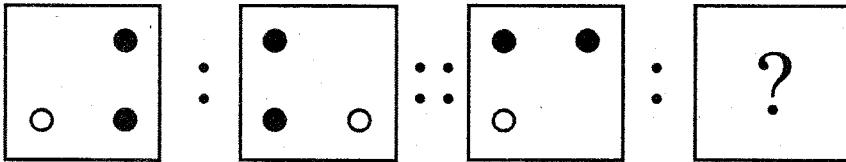

(3)

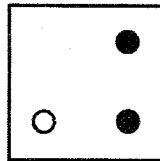

(4)

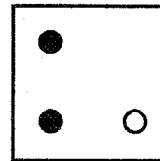
40.

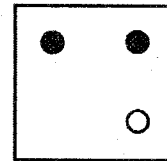
(1)

(2)

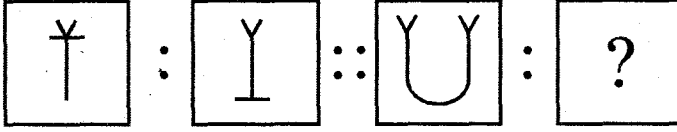

(3)

(4)

41.

(1)

(2)

(3)

(4)

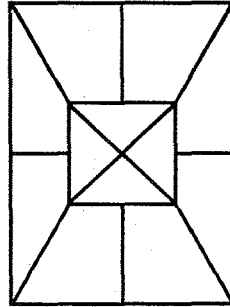
प्र. 42. ते 44. → सूचना :- खालील प्रत्येक प्रश्नात तीन पदांच्या त्यांच्यातील सारखेपणामुळे एक गट बनतो व एक पद त्यात बसत नाही. ते पद ओळखा.

42. (1) तदनद (2) कगडग (3) चजजज (4) पबफब

43. (1) $\frac{11}{17}$ (2) $\frac{33}{43}$ (3) $\frac{55}{65}$ (4) $\frac{43}{53}$

44. (1) 3-30 (2) 2-42 (3) 4-68 (4) 5-50

प्र. 45. व 46. → सूचना :- खालील आकृतीचे निरीक्षण करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

45. आकृतीतील आयतांची संख्या किती ?

(1) 14

(2) 10

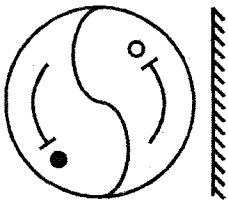
(3) 2

(4) 6

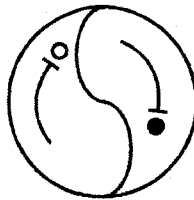
46. आकृतीतील त्रिकोणांची संख्या किती ?
 (1) 7 (2) 4 (3) 8 (4) 10
47. खालील प्रश्नांत प्रश्नचिन्हाचे जागी क्रमाने कोणते उत्तर येईल ते दिलेल्या पर्यायातून निवडा.
 >>><<, >><<<, ><<<<, ?
 (1) <<<<< (2) >>>>> (3) <<<<> (4) <>>>>
48. वरील अक्षरमालेतील अक्षरांची किंमत त्यांच्या अनुक्रमांकाच्या दुप्पट असेल, तर कोणत्या पर्यायाची किंमत 18 येत नाही ?
 (1) ग + च (2) ड - घ (3) क + ज (4) द - छ
49. वरील अक्षरमालेतील पहिल्या गटातील 1 ते 5 या अक्षरांच्या क्रमांकांचे वर्ग करून येणाऱ्या क्रमांकाची अक्षरे घेऊन क्रमाने एक नवीन गट तयार होतो. त्या गटातील मधले अक्षर वगळून होणारा अक्षरांचा गट कोणता ?
 (1) कघतम (2) खघतम (3) कघजम (4) कघतज
50. खालील प्रश्नात प्रश्नआकृतीची आरशातील प्रतिमा उत्तर आकृत्यांमधून शोधा.

प्रश्न आकृती

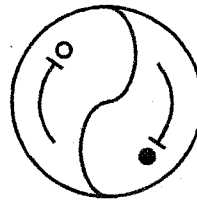
उत्तर आकृत्या

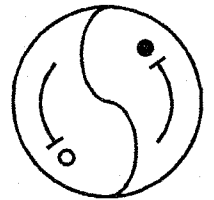
(1)

(2)

(3)

(4)